

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย

Gender – Based Violence in Y Series

ปรดต สิริจิตราภรณ์. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Panoth Sirichithaporn. *Communication Arts, Chulalongkorn University.*

Email : 6380033228@student.chula.ac.th

Received: 25 May 2023 ; Revised: 26 May 2023 ; Accepted: 15 June 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วายและผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าว โดยใช้การวิเคราะห์หัตถ์บทซีรีส์วายและสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มนักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศและกลุ่มผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย ผลการศึกษาพบว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย มีดังนี้ 1) การใช้กำลังประทุษร้าย 2) การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา 3) การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม 4) การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน 5) การแบ่งแยกบทบาททางเพศ โดยมักจะถูกนำเสนอออกมาในลักษณะของการลดทอนความรุนแรงลง และละเอียดที่จะถ่ายทอดให้เห็นถึงผลกระทบที่ตามมา ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้ส่งผลให้ 1) ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ (2) สร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย 3) สร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลาย 4) เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลย

คำสำคัญ : ซีรีส์วาย, ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ, เพศหลากหลาย

Abstract

This research aims to study gender - based violence in Y series and the impact of the presentation of this violence. Using the textual analysis of Y series and the in-depth interviews with gender justice activists and audiences working under the social justice network for LGBTQ+ rights, who are in LGBTQ+ community. The findings revealed that the following forms of gender - based violence portrayed in Y series: 1) physical violence, 2) verbal expressions of contempt, 3) non-consensual sexual acts, 4) treating partners as possessions, and 5) reinforcing gender roles. These acts of violence are often presented as a way of reducing violence and neglect to convey the consequences. Consequently, the presentation of such content results in: 1) decreasing the significance of gender - based violence issues, 2) creating stereotypes about LGBTQ+, 3) putting the pressure on members of LGBTQ+ community, and 4) the LGBTQ+ rights are neglected.

Keywords : Y Series, Gender – Based Violence, LGBTQ+

บทนำ

“ชีรส์วาย” เป็นสื่อบันเทิงที่ได้รับความนิยมอย่างล้นหลามในปัจจุบันผู้ที่ได้รับชมบางส่วนกล่าวว่า ชีรส์วายช่วยสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคนเพศหลากหลายให้แก่สังคมทำให้คนมองเป็นเรื่องธรรมดาทั่วไป แต่ก็มีส่วนที่กล่าวว่าชีรส์วายไม่ใช่สื่อที่จะมุ่งนำเสนอถึงความหลากหลายทางเพศหรือไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อช่วยให้คนในสังคมเข้าใจในความแตกต่างอย่างที่ควรจะเป็น (เอกชัย สุทธิชัยยืน, 2563) ทั้งนี้ประเด็นหนึ่งที่ชีรส์วายไทยมักจะถูกพูดถึง นั่นก็คือเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพซึ่งเป็นความรุนแรงที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านเพศของผู้ถูกกระทำกล่าวคือผู้ถูกกระทำมักจะเป็นผู้ที่มีบรรทัดฐานทางเพศไม่ตรงตามที่สังคมกำหนด (Health Policy Project, 2015) โดยบุคคลเพศหลากหลายก็เป็นหนึ่งในนั้น

แม้สื่ออย่างชีรส์วายจะมีเนื้อเรื่องแนวโรแมนติก แต่กลับพบว่ามีการสอดแทรกสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเข้ามาในเนื้อหาของเรื่อง และที่ยิ่งไปกว่านั้นชีรส์วายบางเรื่องยังนำเสนอจากที่เป็นความรุนแรงดังกล่าวออกมาในเชิงตลกขบขันหรือโรแมนติค มากกว่าที่จะนำเสนอว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควร ซึ่งอาจเป็นการไปลดทอนความรุนแรงหรือสร้างความชอบธรรมให้กับเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริง ได้อย่างการที่ตัวละครสัมพันธ์ตัวกัน จับจูบ โดยอ้างว่าเป็นเพียงการแก้มือชกกัน หรือเป็นวิธีที่ทำให้ตัวละครได้รู้ใจตัวเองเท่านั้นโดยไม่ได้สนใจว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ สังเกตได้จากการที่พบว่าคอมเมนต์ของผู้ชมส่วนใหญ่ก็เข้าไปในทางพึงพอใจกับฉากนั้น (Rocket Media Lab, 2021) ด้วยความที่ตัวละครเป็นผู้ชายด้วยกันอาจทำให้ผู้ชมมองว่าสิ่งที่ตัวละครกระทำต่อกันเป็นเรื่องปกติ หรือว่าจะเป็นการพูดจาล้อเลียน แสดงอาการเหยียดตัวละครที่เป็นคนข้ามเพศสิ่งเหล่านี้ที่ชีรส์ได้เผยแพร่ออกมาล้วนมีอิทธิพลต่อผู้ที่ได้รับชมส่งต่อความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศหลากหลายสร้างภาพจำบางอย่างที่ไม่ดีต่อคนกลุ่มนี้ รวมถึงอาจทำให้ผู้ชมเกิดความเคยชินต่อภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ มองว่าเป็นเรื่องปกติในสังคมไปจนถึงอาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบและทำยที่สุดอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง

ถึงแม้ว่าจะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลเพศหลากหลาย เรียกร้องให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้นำเสนอออกมาและให้ใส่ใจในการสร้างสรรค์เนื้อหาที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศก่อนที่จะได้เผยแพร่ออกสู่สังคม ปรากฏให้เห็นทุกครั้งที่ชีรส์วายเรื่องหนึ่งเป็นกระแสขึ้นมาแต่ท่ามกลางเสียงเหล่านั้น อุตสาหกรรมชีรส์วายกลับมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่มีอัตราการผลิตชีรส์วายเพิ่มขึ้น (รุ่งโรจน์ เรื่องรอง, 2563) และจากกระแสความนิยมทั้งในไทยไปจนถึงต่างประเทศจนเกิดความพยายามที่จะผลักดันให้ไทยเป็นฮับของอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ในการผลิตคอนเทนต์วายเพื่อส่งออกไปสู่ตลาดโลก (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2564) ทั้งนี้อาจเรียกได้ว่าความหลากหลายทางเพศถูกนำมาใช้เพื่อสร้างรายได้ แต่กลับไม่ช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ชมและที่ยิ่งไปกว่านั้นสื่อซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้แก่สังคมกลับกลายเป็นผู้ที่ส่งต่อภาพความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกสู่สังคมเสียเองเช่นนี้แล้วย่อมไม่เป็นธรรมกับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายนัก

จึงเป็นที่มาในการศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีรส์วายและผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าว โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาดังนี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้ผลิตสื่อมีความระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับบุคคลเพศหลากหลาย และตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- 1. เพื่อศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพต่อบุคคลเพศหลากหลายที่ปรากฏในชีรส์วาย
- 2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในชีรส์วาย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ลักษณะของซีรีส์วาย

ซีรีส์วายคือละครชุดที่นำเสนอเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย โดยมีแก่นเรื่องเป็นแนวโรมานซ์ตามขนบของยาไอ้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ (นุชณาภรณ์ สมญาติ, 2561) และจากการสังเกตจะพบว่าซีรีส์วายคือซีรีส์ที่มีมักจะถูกพัฒนามาจากนิยายวาย (กฤตพล สุธีภัทรกุล, 2563) เป็นส่วนมาก ตัวอย่างซีรีส์ที่มีต้นกำเนิดเป็นนิยายวาย เช่น Love Sick The Series รักอุ่นวัยรุ่นแสบ 2 Moons The Series เดือนเกี่ยวเดือน เป็นต้น นอกจากนี้ซีรีส์วายยังมีลักษณะเฉพาะตัวก็คือส่วนของเนื้อเรื่องมีความชายฝั่งทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่องสุดท้ายแล้วจะลงเอยอย่างสวยงาม ตัวละครชายมีคุณสมบัติเป็นไปตามอุดมคติของผู้หญิง จำลองสังคมในแบบที่ทุกคนยอมรับในความสัมพันธ์ชายรักชาย (ทักษณาหมอกบัว, 2563)

2. แนวคิดเรื่องเพศหลากหลาย

จากการนิยามภาษาของ อันโตนิโอ กรัมซี เรียกบุคคลเพศหลากหลายว่า “ผู้มีสถานะรอง” เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ที่ถูกกดขี่ในสภาพการณ์หรือสภาพโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมอย่างในสังคมไทยผู้ที่มีเพศสภาพผิดแปลกไปจากเพศหญิงและชายอันเป็นกล่องแห่งเพศที่สังคมกำหนด จะถูกมองว่าเป็นเพศนอกขนบ (วัชรวุฒิ ชื่อสัตย์, 2558 อ้างถึงใน ชุณิกา เปิดโลกนิมิต, 2563) หรือเพศชายขอบซึ่งมักจะถูกมองข้าม

สำหรับประเทศไทยนักวิชาการต่างประเทศได้วิเคราะห์ไว้ว่าทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อเพศหลากหลายนั้นเป็นไปในลักษณะ “ทนได้แต่ไม่ยอมรับ” (Jackson & Cook, 1999 อ้างถึงในคงเดช ปัญญาเพิ่ม, 2019) หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเพียงการรับรู้ว่ามีกลุ่มคนเหล่านั้นอยู่แต่ไม่ได้เข้าใจถึงความหลากหลายทางเพศจริง ๆ ไม่ทราบว่าจะควรปฏิบัติตัวอย่างไรต่อบุคคลเพศหลากหลายหรือกระทั่งมีทัศนคติเชิงลบต่อคนกลุ่มดังกล่าวเพราะเห็นว่าไม่เป็นไปตามกรอบที่สังคมกำหนดทั้งนี้เนื่องมาจากการที่สังคมยังขาดการให้ความรู้ให้การศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศและอาจกล่าวได้ว่าการรับรู้ความเข้าใจที่มีต่อบุคคลเพศหลากหลายส่วนหนึ่งก็เป็นผลพวงมาจากสื่อ ที่แม้ว่าจะปรากฏภาพแทนบุคคลเพศหลากหลายในสื่อแล้วก็ตามแต่การนำเสนอถึงบุคคลเพศหลากหลายในพื้นที่สื่อ นั้นมักจะ เป็นไปในทิศทางของการผลิตซ้ำภาพจำบางอย่าง เช่น ความตลกขบขัน ความแปลกประหลาดอารมณ์รุนแรงบุคลิกสุดโต่ง สร้างภาพลักษณ์เหมารวมอันเป็นการไปลบเลือนลักษณะความแตกต่างหลากหลายตามธรรมชาติของมนุษย์หรือมีการตีตราอย่างเช่นการมองว่าบุคคลเพศหลากหลายคือผู้ที่มีปัญหาทางจิตเป็นผู้ที่แพร่เชื้อ HIV (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2019) สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความคิดทัศนคติของคนในสังคม

จากบทความเรื่อง “สื่อตีตรา : การผลิตซ้ำมายาคติเกย์ในสังคมไทย” ของ จเร สิงห์โกวินท์ (2013) ได้กล่าวถึงการที่สื่อกระแสหลักมักจะนำเสนอภาพลักษณ์เกย์ออกมาในลักษณะที่แฝงไปด้วยอคติหรือการเสียดสี อย่างการผลิตซ้ำมายาคติเกี่ยวกับเกย์ในแง่ลบว่าจะต้องมีความอ่อนแอัน ตุงตุง เต็มไปด้วยโรคะ ยิ่งไปกว่านั้น การมาสมทบทางเกย์โดยมีการแสดงออกทางเพศสภาพอย่างเกินจริงของนักแสดงชายรักต่างเพศและนักแสดงที่เป็นชายรักเพศเดียวกันอย่างเปิดเผยก็ยิ่งเป็นการตอกย้ำถึงมายาคติในเชิงลบที่มีต่อบุคคลเกย์มากขึ้น

3. แนวคิดเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

3.1 ความรุนแรง

Johan Galtung (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2531 อ้างถึงใน นรินทร์ นำเจริญ, 2550) นิยามความหมายของความรุนแรงโดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ หรือที่เรียกว่า แนวคิดสามเหลี่ยมแห่งความรุนแรง ดังนี้

1) ความรุนแรงทางตรง (Direct Violence) เป็นความรุนแรงที่มีผู้กระทำและผู้ถูกกระทำหรือเหยื่ออย่างชัดเจน เป็นความรุนแรงที่สามารถมองเห็นการกระทำได้ด้วยตาเปล่า ทั้งนี้ อาจปรากฏร่องรอยบาดแผลบนร่างกายผู้ถูกกระทำหรือไม่ก็ได้ (วิริยาพร กมลธรรม, 2560)

2) ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) คือ สิ่งที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างศักยภาพของมนุษย์ กับสิ่งที่มีมนุษย์เป็นอยู่จริง โดยสิ่งนั้นไม่ใช่ตัวบุคคล แต่เป็นระบบหรือโครงสร้าง ลักษณะของความรุนแรงนี้ไม่ใช่สิ่งที่ จะมองเห็นได้อย่างชัดเจนและจะสามารถหายไปได้อย่างรวดเร็วแต่เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างยาวนานและต่อเนื่อง ในรูปของกระบวนการมากกว่าที่จะเป็นเหตุการณ์เฉพาะ (วิยาพร กมลธรรม, 2560) โดยมีสถาบันค้ำจุน มีการกดขี่ เอาใจเอาเปรียบ ความรุนแรงเหล่านี้จะถูกสนับสนุนด้วยอุดมการณ์หลักของบริบทนั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเช่น การทำให้ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย การปลูกฝังผ่านสถาบันทางสังคม การนำเสนอผ่านสื่อมวลชน

3) ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็นระบบความเชื่อที่ทำให้การเอาใจเอาเปรียบ รวมถึงการทำร้ายร่างกายและจิตใจระหว่างคนในสังคมกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือต้องยอมรับ วัฒนธรรมในฐานะที่เป็นกรอบความหมายที่คนใช้ในการทำความเข้าใจตนเองและชีวิตทางสังคมนั้น มีแง่มุมที่ให้ความชอบธรรมกับความรุนแรงหลายรูปแบบ และยังรองรับสนับสนุนทั้งความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง จนทำให้คนรู้สึกถึงความรุนแรงนั้นไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไรหรือกระทั่ง รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2557 อ้างถึงใน วรยุทธ มูลเสรีฐ, 2559) ทั้งนี้ เป็นการขยาย ปริมาณผลการพิจารณาเรื่องความรุนแรงให้ลึกลงไปถึงความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เช่น ศาสนา ภาษา ศิลปะ อุดมการณ์ เป็นต้น (ณัฐธิดา แขวงสวัสดิ์, 2560)

3.2 ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ Khan (2011 อ้างถึงใน Health Policy Project, 2015) ได้ให้ความหมายว่า เป็นความรุนแรงซึ่งกระทำต่อบุคคล อันเนื่องมาจากเพศทางชีววิทยา อัตลักษณ์ทางเพศ เพศสภาพหรือลักษณะ ความเป็นหญิงหรือชาย (ที่ถูกกำหนดโดยสังคม) ของบุคคลนั้น ทั้งนี้ UNESCO (2016) ยังระบุอีกว่าความรุนแรงนี้เกิดขึ้น จากการเลือกปฏิบัติทางเพศสภาพจากความคาดหวังในเรื่องบทบาทหญิงชายและจากภาพเหมารวมด้าน เพศสภาพ

ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลใดก็ตามที่ไม่ได้เป็นไปตามหรือไม่ได้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคม เมื่อบุคคลเพศหลากหลายถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่นอกกรอบดังกล่าว จึงมี โอกาสที่จะประสบพบเจอกับความรุนแรงนี้ด้วยเช่นกัน

3.3 สื่อกับความรุนแรง

แม้ว่าความรุนแรงจะปรากฏในละครไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้วแต่กลับพบว่าละครไทยในยุคปัจจุบันมีการ นำเสนอฉากความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิมเมื่อเทียบกับละครไทยในอดีต ทั้งในด้านปริมาณและระดับความรุนแรง รวากับว่าฉากเหล่านี้คือสิ่งจำเป็นต่อการเล่าเรื่อง ถึงแม้ในความเป็นจริงแล้วผู้ผลิตสื่อสามารถหลีกเลี่ยงการเล่า ถึงฉากความรุนแรงนั้นอย่างตรงไปตรงมาจนเกินไปได้ (วิทยา วิเอ็น, 2553 อ้างถึงใน ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) โดยลักษณะความรุนแรงในละครไทย ส่วนมากมักจะเป็นฉากที่มีการทะเลาะวิวาท ตบตี ช่มชู้ ไปจนถึงฆาตกรรม และจะพบว่าเนื้อหาเหล่านี้ทำให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ โดยอ้างว่าเป็นการสะท้อนสังคม (วิยาพร กมลธรรม, 2560)

ที่สำคัญคือจะเห็นได้ว่าละครซีรีส์ที่มีเนื้อหาแฝงไปด้วยความรุนแรงมักจะไม่ได้แสดงให้เห็น ผลที่ตามมาของความรุนแรงหรืออย่างกรณีที่ตัวละครเอกหรือตัวละครที่เป็นคู่รักมีการกระทำ ความรุนแรงต่อกัน แต่ในตอนที่ท้ายที่สุดแล้วกลับจบลงอย่างมีความสุข เป็นสิ่งที่ตอกย้ำถึงวัฒนธรรม การใช้ความรุนแรงซึ่งเกี่ยวเนื่องไปถึงเรื่องเพศสภาพที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคม (ภัทรวดี แก้วเทศ, 2558)

เมื่อสื่อมีการนำเสนอฉากที่มีความรุนแรงบ่อยครั้ง และไม่ได้มีการฉายให้เห็นถึงผลกระทบที่ตาม มา ย่อมทำให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความรู้สึกคุ้นชินไปกับความรุนแรง เกิดการเรียนรู้ มองว่าพฤติกรรมเหล่านี้ นั้นก็ไม่ได้รุนแรงมากนักจากการตั้งข้อสังเกตของ Gerbner and Signorielli (1988 อ้างถึงใน สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2554) ที่ว่าความรุนแรงในจอมีความเชื่อมโยงกับความรุนแรงนอกจอการที่บุคคลรับชม ความรุนแรงจากสื่อสามารถทำให้เกิดผลกระทบหลายประการทั้งทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมอันได้แก่

1) ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านสังคมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้และการลอกเลียนแบบ
 2) ก่อให้เกิดความกลัวที่จะกลายเป็นเหยื่อของความรุนแรงมากขึ้นหรือหวาดกลัวโลกซึ่งให้เห็นว่าบุคคลที่ได้รับชมความรุนแรงจากสื่อมาก ๆ จะเกิดการรับรู้ว่าเป็นสังคมแห่งความเป็นจริงจะต้องมีลักษณะเหมือนกับสังคมที่สื่อนำเสนอออกมา

3) ก่อให้เกิดความชินชา การเสพสื่อที่มีความรุนแรงเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จะสามารถทำให้เกิดความชินชาต่อความรุนแรงได้ในชีวิตจริงหรือต่อเหยื่อของความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อหน้า อันจะมีผลทำให้เกิดความกระด้างหรือเพิกเฉยต่อความรุนแรงทั้งหลายที่เกิดขึ้น รวมทั้งลดทอนค่าของการยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือเหยื่อผู้ถูกรังแก เมื่อมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น

4) ก่อให้เกิดความรู้สึกอ่อนคลาย หรือพึงพอใจต่อความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในสื่อและในชีวิตจริง สื่อนับว่าเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการช่วยเพิ่มหรือลดความเสี่ยงของการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริงโดยผ่านวิธีการนำเสนอหรือผลิตซ้ำผ่านการแสดงบทบาทของตัวละครรวมทั้งผลกระทบที่ตามมาจากการใช้ความรุนแรง โดยเฉพาะความรุนแรงทางวาจาและความรุนแรงที่เป็นการกระทำ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ชมรับรู้ได้ทันที โดยจะส่งผลกระทบต่อทั้งสองทาง ได้แก่ ผลในทางตรง คือเสี่ยงต่อการลอกเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของตัวละครมาใช้ในชีวิตจริง และผลในทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่จะสามารถเปลี่ยนทัศนคติบางอย่างเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง อย่างเช่น การใช้ความรุนแรงทางการกระทำเพื่อแก้ปัญหา แม้อาจจะทำให้ปัญหายุติลง แต่ผลกระทบจากความรุนแรงยังคงอยู่และทำให้ความรุนแรงกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตของคนในสังคมได้ (ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560)

ดังเช่นในงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสมในละครซีรีส์ไลน์ทีวี” (อักษราภักดิ์ พิษุ้ง, 2563) ที่ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของการนำเสนอเรื่องพฤติกรรมความรุนแรงทางเพศและการใช้ภาษาที่ปรากฏในละครซีรีส์ไลน์ทีวี ผลการวิจัยพบว่า ความรุนแรง เพศและภาษาที่ไม่เหมาะสม ที่พบในละครซีรีส์มีความสัมพันธ์กัน หากมีการนำเสนอด้วยความถี่และระยะเวลาที่ยาวนานเกินพอดี ย่อมส่งผลให้เกิดเป็นความเคยชินจนมองว่าเป็นเรื่องปกติและยอมรับความรุนแรงได้ในที่สุดอย่างไรก็ตามแม้ละครซีรีส์จะถูกสร้างขึ้นเพื่อความบันเทิง แต่หากพิจารณาตามแนวคิดอิทธิพลของสื่อ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่ผู้รับสารจะได้รับผลกระทบจากเนื้อหาของความรุนแรง เพศและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมทั้งในเชิงพฤติกรรม กระบวนการคิด และอารมณ์ไม่มากนักน้อยการรับสารโดยขาดการกลั่นกรองและความรู้เท่าทัน อาจบ่มเพาะและส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความก้าวร้าวตามแบบตัวละครเกิดความชินชาหรือรู้สึกว่าการรุนแรง เพศและภาษาที่ถูกถ่ายทอดผ่านละครซีรีส์นั้น เป็นเรื่องปกติ กระทั่งทำให้รู้สึกหวาดกลัว ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์และจิตใจได้

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วาย และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มนักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศและผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลาย เพื่อสอบถามถึงความคิดเห็นต่อเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรีส์วายและผลกระทบจากการนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวโดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีดังนี้

1. ซีรีส์วาย

คัดเลือกซีรีส์วายที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ.2562-2564 จำนวน 5 เรื่อง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) หลักในการคัดเลือกคือเป็นซีรีส์วายที่ออกอากาศทางโทรทัศน์หรือทางออนไลน์ ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้ชมถูกพูดถึงเป็นอย่างมากในสังคมออนไลน์อย่างเช่น มียอดการรับชมซีรีส์ผ่านช่องทางออนไลน์สูงติดอันดับความนิยมสิ่งที่ถูกพูดถึงในช่องทางออนไลน์ และต้องประกอบไปด้วยฉากที่มีความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ จำนวน 3 ฉากขึ้นไป โดยซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่องที่ได้ทำการคัดเลือกมา มีดังนี้

- 1) ThamType The Series เกลี่ยคนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ (พ.ศ.2562)
- 2) เพราะเราคู่กัน 2gether The Series (พ.ศ.2563)
- 3) Love Mechanics กลรักรุ่นพี่ (พ.ศ.2563)
- 4) ดันหนชลธิ (พ.ศ.2563)
- 5) ใส่รักป้ายสี Paint With Love (พ.ศ.2564)

2. นักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศ

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพเป็นอย่างดี ซึ่งนักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมา มีดังนี้

- 1) นฤพนธ์ ด้วยวิเศษ – นักวิชาการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 2) รติ แต่สมบัติ – ผู้อำนวยการมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
- 3) ปณต ศรีนวล - บรรณารักษ์การ GendersMatter
- 4) ซานันท์ ยอดหงษ์ – ผู้รับผิดชอบนโยบายด้านอัตลักษณ์และความหลากหลายทางเพศพรรคเพื่อไทย
- 5) ฉันทลักษณ์ รักษาอยู่ - ที่ปรึกษามูลนิธิเพื่อสิทธิและความเป็นธรรมทางเพศ

3. ผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศที่เป็นบุคคลเพศ

หลากหลาย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยกลุ่มตัวอย่างจะต้องทำงานอยู่ภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศและนิยามตนเองว่าเป็นบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศทั้งนี้จะขอระบุเป็นนามสมมติพร้อมระบุชื่อเครือข่ายที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด ดังนี้

- 1) คุณ A – กลุ่มเสรีไทยพลัส
- 2) คุณ B – SPECTRUM
- 3) คุณ C – เพจ AroAce-Clusionist: Aromantic & Asexual Exist
- 4) คุณ D – กลุ่มเสรีไทยพลัส
- 5) คุณ E – เครือข่าย Voices From Friends

ผลการศึกษา

1. ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน

สามารถจำแนกความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในชีวิตประจำวันออกเป็น 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.1 การใช้กำลังประทุษร้าย

ชีวิตประจำวันมีการนำเสนอฉากการใช้กำลังทางร่างกายในการประทุษร้ายต่อบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการผลัก ต่อย ตบ ตีหรือการพาดด้วยสิ่งของโดยถ่ายทอดภาพการกระทำ ความรุนแรงนั้นออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนยกตัวอย่างกรณีของการถูกทำร้ายร่างกายจากคนในครอบครัวหรือคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดตัวอย่างในเรื่องดันหนชลธิจากที่พ่อแม่ของดันหนได้เห็นรูปดันหนกับชลธิและได้ทราบความจริงจากดันหนว่าเขากำลังคบกับชลธิอยู่เมื่อรู้ดังนั้นก็ไปรูปและหยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาพาดดันหนพร้อมทั้งสั่งให้ดันหนย้ายออกจากบ้านเช่าที่อยู่ร่วมกับชลธิและเพื่อน ๆ ทั้งนี้

การใช้กำลังประทุษร้ายบุคคลเพศหลากหลายทางร่างกายนี้ เป็นสิ่งที่ผู้คนสามารถรับรู้หรือมองออกได้ง่ายที่สุดว่าเป็นความรุนแรง โดยความรุนแรงรูปแบบนี้จัดอยู่ในระดับที่เรียกว่าความรุนแรงทางตรง ซึ่งเป็นความรุนแรงที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า มีรูปแบบการกระทำ ประกอบกับมีตัวผู้กระทำและผู้ถูกกระทำชัดเจน โดยจะสร้างความเสียหายให้กับร่างกายของผู้ถูกกระทำเป็นหลักหรือเรียกได้ว่าเป็นลักษณะความรุนแรงทางร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นบาดแผลปรากฏหรือไม่ก็ตามแต่และนอกจากความเจ็บปวดทางกายแล้ว ความรุนแรงนี้ยังสามารถสร้างความเจ็บปวดทางจิตใจแก่ผู้ถูกกระทำได้เช่นกัน โดยการที่บุคคลหนึ่งตัดสินใจใช้กำลังทำร้ายอีกฝ่ายนั้นอาจเพราะเห็นว่าบุคคลนั้นมีสถานะทางเพศที่ต้อยกว่าอ่อนแอกว่าจึงถือโอกาสใช้อำนาจของตนที่เหนือกว่ากระทำความรุนแรงหรือกระทั่งมองว่าอีกฝ่ายเข้มแข็งกว่า หากกระทำความรุนแรงไปก็ไม่น่าจะเกิดความเสียหายมากนัก

1.2 การแสดงออกถึงความเหยียดหยามทางวาจา

การใช้คำพูดในการด่าทอดูถูก เหยียดหยามหรือล้อเลียนเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลเพศหลากหลาย หรือแสดงออกทางวาจาว่าเกลียดชังรังเกียจบุคคลเพศหลากหลายอันเป็นการไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้จะเป็นการกระทำที่ไม่สามารถสร้างความเสียหายทางร่างกายให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ แต่สร้างบาดแผลทางจิตใจต่อผู้ที่ได้รับฟังคำพูดเหล่านั้น ซึ่งจากการรับชมซีรีส์วายก็จะพบว่ามีการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในรูปแบบนี้อยู่ด้วย เช่น เรื่องเกลียดนักมาเป็นที่รักกันซะดี ๆ ฉากที่ไทป์ได้พูดกับธาร์ว่า “ขอพูดตรง ๆ ว่ากูเกลียดเกย์” ธาร์จึงถามกลับไปว่า “การที่กูเป็นเกย์มันน่ารังเกียจขนาดนั้นเลยหรอ” ไทป์ตอบ “เออ กูรังเกียจ” พร้อมกับบอกถึงเจตนาของตนว่าจะไม่ขออยู่ร่วมห้องด้วย โดยกล่าวว่า “ถ้ารู้ว่ามึงเป็นเกย์แต่แรก กูจะไม่เจียดเข้าใกล้เลย พวกมึงมาก”

ความรุนแรงทางวาจานี้ก็อยู่ในระดับความรุนแรงทางตรงเช่นกันเนื่องจากมีตัวบุคคลผู้กระทำและถูกกระทำ ความรุนแรงชัดเจน และสามารถมองเห็นการกระทำ กล่าวคือ รับรู้ได้จากคำพูดโดยตรงซึ่งผลจากการกระทำนี้ไปกระทบกระเทือนความรู้สึกหรือสร้างความเสียหายต่อจิตใจ หรือกล่าวได้ว่าเป็นความรุนแรงทางจิตใจ โดยที่ความรุนแรงในรูปแบบของคำพูดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของตัวละครได้อย่างชัดเจนว่ามีอคติทางเพศซึ่งก็มีความสอดคล้องกับทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อบุคคลเพศหลากหลายเช่นกัน อย่างการมองคนแต่ละเพศไม่เท่าเทียมกัน การให้คุณค่าความเป็นหญิงความเป็นชายที่ตรงตามบรรทัดฐานเรื่องเพศที่สังคมกำหนดมากกว่าคนที่อยู่นอกกรอบ

การใช้ความรุนแรงทางวาจานี้ก็เป็นการกระทำที่เป็นผลมาจากฐานความคิดความเชื่อที่ได้มีการปลูกฝังและสั่งสมมาอย่างยาวนานซึ่งคนในสังคมเชื่อมั่นและยึดถือในชุดความคิดนั้นเรื่อยมาและนำมาสู่การแสดงออกซึ่งการกระทำเช่นนี้หรือกระทั่งไม่ได้มองว่าการกระทำเช่นนี้เป็นความรุนแรงแต่อย่างใด อันจะสามารถกล่าวได้ว่าความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องทำให้เกิดความรุนแรงทางตรงนี้ด้วย

1.3 การกระทำทางเพศอันปราศจากความยินยอม

การกระทำอันเป็นการแสดงความรักหรือการกระทำทางเพศที่ตัวละครทำต่อกันหลาย ๆ ฉากเป็นการกระทำที่ปราศจากความยินยอม ซึ่งความยินยอมถือเป็นหัวใจสำคัญในการกระทำสิ่งใดก็ตามต่อกันและกันและเมื่อการกระทำทางเพศต่าง ๆ นี้กระทำขึ้นโดยปราศจากความยินยอมก็สามารถเรียกได้ว่าการกระทำเหล่านั้นคือการล่วงละเมิดทางเพศหรือการคุกคามทางเพศอันเป็นความรุนแรงทางเพศ โดยพฤติกรรมการรุนแรงทางเพศรูปแบบต่าง ๆ ที่อยู่ในซีรีส์วายมีดังนี้คือ

การกอด สัมผัส เล่นถึงเนื้อถึงตัวกันแม้ว่าจะดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อยที่อาจจะไม่ได้สร้างความเจ็บปวดหรือบาดแผลทางร่างกายเลยแต่การสัมผัสเนื้อตัวร่างกายของบุคคลอื่นโดยที่บุคคลนั้นไม่ยินยอมก็ถือเป็นการคุกคามทางเพศซึ่งสามารถสร้างความรู้สึกไม่ปลอดภัยให้กับบุคคลที่ถูกสัมผัสได้อย่างในเรื่องใส่รักป้ายสีฉากที่ภาพเข้าไปกอดและหอมเมศในขณะเมศไม่ทันได้ตั้งตัวและมีท่าที่ตกใจชัดเจนโดยภาพอ้างว่าต้องการจะให้กำลังใจเมศ เพราะเห็นเมศดูกังวล

การปรี๊ดเข้าไปจูบอีกฝ่าย โดยไม่ได้มีการขอความยินยอม เรียกได้ว่าเป็นการจับจูบหรือบังคับจูบ ซึ่งตามซีรีส์หลาย ๆ เรื่องมักจะมีฉากแบบนี้ โดยจะเห็นได้จากปฏิกิริยาของตัวละครฝ่ายที่ถูกจูบว่าเขามีท่าทางตกใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน และถึงแม้ว่าตัวละครฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นจะมีการขัดขึ้นปกป้องหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งตัวละครฝ่ายที่เป็นผู้กระทำอ้างว่าเป็นการแสดงความรัก ก็ไม่ทำให้การกระทำดังกล่าวหลุดพ้นจากการเป็นความรุนแรงทางเพศอันเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำได้ อย่างเรื่องเพราะเรากัน ฉากที่สรวรวัตรพุ่งเข้าไปจับไทน์มาจูบ ขณะที่ไทน์กำลังพูดอะไรบางอย่างอยู่ เพื่อสำรวจความรู้สึกว่าเขาชอบไทน์

การกระทำกิจกรรมทางเพศ เช่น การสัมผัสอย่างมีนัยยะทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์กับตัวละครชายอีกฝ่ายหนึ่งในขณะที่อีกฝ่ายไม่อยู่ในสภาวะที่มีสติสัมปชัญญะครบถ้วนจึงไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เช่น นอนหลับ เมาสุราหรือเมายาเสพติดเช่นนี้ถือเป็นการข่มขืนหรือการล่วงละเมิดทางเพศอันเป็นความรุนแรงที่มีความร้ายแรงเป็นอย่างมาก แต่กลับพบว่ามีฉากเหล่านี้ปรากฏอยู่ในซีรีส์วายหลาย ๆ เรื่อง

สำหรับความรุนแรงทางเพศ ถ้าฟังนอกจากจะสร้างความเจ็บปวดหรือเป็นการรุกรานทางร่างกายโดยตรงแล้ว ยังสามารถสร้างความเสียหายต่อจิตใจของผู้ถูกระทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัว ไม่ปลอดภัยอีกด้วย โดยความรุนแรงทางเพศทั้งหลายนี้เป็นความรุนแรงที่อยู่ในระดับที่เป็นความรุนแรงทางตรงด้วยความที่มีตัวผู้กระทำและผู้ถูกระทำให้ชัดเจนและสามารถมองเห็นได้ว่าบุคคลหนึ่งได้กระทำบางอย่างอันมีนัยยะทางเพศซึ่งทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งได้รับความเสียหาย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาไปถึงสาเหตุที่บุคคลได้กระทำความรุนแรงทางเพศนั้น ก็มาจากระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างการให้คุณค่าความเป็นชายมากกว่าผู้ที่อยู่นอกเหนือจากนี้หรือไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศของสังคมก็จะไม่ถูกให้คุณค่าหรือมองว่าด้อยกว่า เช่น การที่ผู้หญิงหรือบุคคลเพศหลากหลายถูกมองว่าเป็นเพียงวัตถุทางเพศเท่านั้น ผู้ชายมีความชอบธรรมที่จะใช้ความรุนแรงหรือกระทำการใด ๆ ก็ได้กับคนเหล่านี้หรือจะเป็นความเชื่อที่ว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่ง ย่อมไม่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง หรือหากถูกระทำความรุนแรงทางเพศก็คงไม่เสียหายแต่อย่างใด ระบบความคิด ความเชื่อเรื่องเพศนี้เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมที่คอยกดทับสร้างความกดดันและความเจ็บปวดให้กับหลาย ๆ คนในสังคมอันเป็นสิ่งที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงทางตรงอีกทอดหนึ่ง

1.4 การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นสมบัติของตน

ความคิด ทศนคติบางอย่าง อันเป็นการมองไม่เห็นถึงคุณค่าของผู้อื่น หรือมองว่าผู้อื่นเป็นเพียงสิ่งของหรือสมบัติของตน ตนจึงมีสิทธิที่จะกระทำต่อผู้อื่นอย่างไรก็ได้ ซึ่งมักจะพบเห็นทัศนคติเช่นนี้ได้ ในคูรักร่างเพศ นับว่าเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง และความรุนแรงนี้มักจะถูกมองข้าม ด้วยเหตุผลที่ว่าสุดท้ายแล้วทั้งสองคนก็ยังคบหาและรักกันอยู่ดี หรือมองว่าในความสัมพันธ์หนึ่ง ๆ การบาดหมาง กระทบกระถ่าง หรือการใช้ความรุนแรงย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อยู่แล้วตามธรรมดา กระทั่งไม่มองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความรุนแรงแต่อย่างใด ซึ่งบ่อยครั้งการกระทำของฝ่ายหนึ่งก็ได้ไปสร้างความรู้สึกอึดอัดหรือกระทบกระเทือนจิตใจของอีกฝ่ายในความสัมพันธ์ได้

จากในซีรีส์วาย จะเห็นได้ว่าตัวละครคูรักร่างเพศเดียวกันหรือคูรักร่างเพศหลากหลายก็มีทัศนคติที่มองว่าคูรักร่างเพศของตนเองเป็นเพียงสิ่งของหรือสมบัติของตน นั่นเป็นเพราะความคิด ความเชื่อนี้ผูกติดอยู่กับบรรทัดฐานรักต่างเพศ ซึ่งคูรักร่างเพศเดียวกันหลาย ๆ คู่ได้มีการนำบทบาทความเป็นสามี ภรรยา หรือเรียกว่าการแบ่งเป็นฝ่ายชาย ฝ่ายหญิง มาสวมทับในความสัมพันธ์ของตน ทำให้ได้รับแนวคิดความเป็นเจ้าของนี้มาด้วย แนวคิดนี้ถูกสะท้อนออกมาผ่านการกระทำในลักษณะต่าง ๆ อย่างเช่น การข่มขู่หรือการแสดงออกถึงความหึงหวงอย่างในเรื่องกลรักรุ่นพี่ ฉากที่วีได้มาเผ้ามาร์คซ่อมว่ายน้ำ โดยวิพยายามบอกให้มาร์คหาเสื้อคลุมมาใส่แล้วยังพูดกับเพื่อนที่มาด้วยว่า “เป็นกุนะ กูจะไม่ให้แฟนกูถอดเสื้อให้ใครมองเลย” พร้อมบอกอีกว่าหวงแล้วพูดกับมาร์คว่า “ถ้ากูมีสิทธิมากกว่านั้นนะ กูจะจับมึงมัดไว้กับเตียง ถ้ามึงอยากถอด มึงก็ถอดให้กูดู...”

การปฏิบัติต่อคู่รักเสมือนอีกฝ่ายเป็นเพียงสิ่งของ โดยหลักฝ่ายที่ถูกมองว่าเป็นสิ่งของมักจะเป็นผู้หญิงหรือบุคคลเพศหลากหลาย จึงถือได้ว่าแนวคิดเช่นนี้เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ อันอยู่ในระดับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ที่แฝงอยู่ในรูปแบบการกระทำ การแสดงออก หรือคำพูด ที่หากมองผิวเผิน ๆ อาจดูไม่ใช่เรื่องร้ายแรง แต่เมื่อได้พิจารณา ก็จะพบว่าวิธีคิดส่งผลเสียต่อจิตใจ สร้างความหวาดกลัวหรืออาจกระทบต่อร่างกายใครหลาย ๆ คนได้เช่นกัน

1.5 การแบ่งแยกบทบาททางเพศ

แม้ว่าซีรีส์เรื่องเหล่านี้จะมีตัวละครเอกเป็นฝ่ายชายทั้งคู่หรือนำเสนอความสัมพันธ์ของชายรักชาย แต่เมื่อพิจารณาไปถึงรูปร่างหน้าตา การแต่งตัว ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก ก็จะพบว่าผู้ผลิตซีรีส์ได้มีการประกอบสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกนั้นให้มีบทบาททางเพศแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือในความสัมพันธ์นั้นจะต้องมีฝ่ายหนึ่งเป็นชายหรือมีความเป็นชาย (Masculinity) มากกว่า และอีกฝ่ายเป็นหญิงหรือมีความเป็นหญิง (Femininity) มากกว่าซึ่งจะตามมาด้วยบทบาททางเพศที่แตกต่างกันไปสังเกตได้จากภาพรวมของซีรีส์แต่ละเรื่องจะพบได้ว่ามีสิ่งทีคล้ายคลึงกันก็คือมีการออกแบบตัวละครโดยให้ตัวละครเอกชายฝ่ายหนึ่งมีลักษณะหรือแสดงออกซึ่งความเป็นชายสูงกว่า เช่น การมีรูปร่างที่สูงใหญ่ ดูแข็งแรงลักษณะนิสัยที่เคร่งขรึม ดุดันหรือกิจกรรมที่ชอบทำจะเป็นการเตะฟุตบอล เล่นดนตรี เป็นต้น

ส่วนตัวละครเอกชายอีกฝ่ายก็จะมีลักษณะหรือแสดงออกซึ่งความเป็นหญิงมากกว่าฝ่ายแรก กล่าวคือ ยังคงมีความเป็นชายเพียงแต่ว่าถูกสอดแทรกความเป็นหญิงเข้ามาด้วย เช่น การมีรูปร่างบอบบางหน้าหวาน ลักษณะนิสัยที่มีความอ่อนหวานมีความเจ้าสำอางหรือกิจกรรมที่ชอบทำก็จะเป็นการดูแลผิวหน้าเป็นเซียร์ลิตีเตอร์ เป็นต้น รวมถึงมีการเจาะจงบทบาททางเพศให้กับตัวละครที่เป็นคู่รักเพศเดียวกันด้วยการใช้คำเรียกฝ่ายหนึ่งในความสัมพันธ์ว่าผัว ส่วนอีกฝ่ายเป็นเมีย

การนำเอาบรรทัดฐานรักต่างเพศหรือระบบความคิด ความเชื่อเรื่องเพศ มาสวมทับตัวละครรักเพศเดียวกันให้มีบทบาททางเพศแตกต่างกันแบบคู่ตรงข้ามเช่นนี้ ถือเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่งอันเป็นการลดทอนคุณค่าและไม่เคารพในความหลากหลาย ทั้งยังเรียกได้ว่าเป็นการสมาทานระบบความคิดที่เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมอันเป็นสิ่งที่กดทับและสร้างความเจ็บปวดให้กับคนรักเพศเดียวกันหรือบุคคลเพศหลากหลายอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการถูกสังคมนอกกตตันอย่างเช่นเวลาที่ได้พบเจอกับคู่รักเพศเดียวกัน คนมักจะมีการตั้งคำถามเสมอว่าใครเป็นรุก ใครเป็นรับ หรือการพยายามปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้เป็นไปตามกรอบที่สังคมกำหนดเพื่อให้ได้รับการยอมรับซึ่งการที่ซีรีส์วายนำเสนอตัวละครที่เป็นคนรักเพศเดียวกันออกมาในรูปแบบที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ เป็นการตอกย้ำหรือสร้างความชอบธรรมให้กับระบบความคิดเช่นนี้ว่าถือเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรจะเป็น กระทั่งส่งเสริมให้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมนี้ดำรงอยู่ต่อไป

จากการศึกษาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายทั้ง 5 เรื่อง เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศและผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศ ที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายซึ่งได้รับชมจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายจะพบว่า การนำเสนอจากความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์ยายนั้น มักจะเป็นการนำเสนอออกมาในลักษณะที่ทำให้ดูดีหรือสวยงามเกินความจริงหรือที่เรียกว่าโรแมนติไซส์ (Romanticize) โดยผ่านเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ อย่างการตัดต่อการใช้เพลงหรือดนตรีประกอบ หรือการสร้างสรรคัพท์ละครโดยทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกลายเป็นสาเหตุหรือนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ที่โรแมนติกของตัวละคร ที่ในท้ายที่สุดแล้วเรื่องราวจบลงอย่างสวยงาม ตัวละครเอกลงเอยด้วยการรักกันอยู่คู่กันอย่างมีความสุขแต่เหตุการณ์ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่เกิดขึ้นนั้นกลับไม่ถูกพูดถึงหรือละเลยที่จะสะสางในเรื่องดังกล่าว

การนำเสนอความรุนแรงออกมาในลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการไปลดทอนความรุนแรงลงจนอาจทำให้ความรุนแรงนั้นไม่ถูกมองว่าเป็นความรุนแรงแต่อย่างใดหรือสร้างความเข้าใจไปว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร เสมือนว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้โดยเฉพาะการกระทำอันเป็นความรุนแรงทางเพศด้วยความที่ขบของซีรีส์วายคือเรื่องราวโรแมนติคชวนฝันของตัวละครชายสองคน แม้มีฉากที่มีการกระทำหรือกิจกรรมทางเพศโดยปราศจากความยินยอม แต่ก็มักจะถูกถ่ายทอดออกมาให้ดูเป็นเรื่องน่ารัก ๆ ที่ตัวละครกระทำต่อกัน อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นการไปสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรงที่ตัวละครผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นคู่รักได้กระทำต่อกัน ว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับได้หรือเป็นธรรมดาของคู่รัก

นอกจากนี้ ซีรีส์วายมักจะไม่มีการนำเสนอให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการลดทอนความรุนแรงอีกทางหนึ่ง กล่าวคือ สำหรับบางการกระทำที่ดูเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ได้เป็นปัญหาอะไร ที่ในความเป็นจริงแล้วก็เป็นความรุนแรงอย่างหนึ่งแต่เมื่อไม่มีการแสดงให้เห็นถึงผลกระทบว่าสร้างความเสียหายอย่างไร ปัญหาความรุนแรงดังกล่าวอาจถูกมองข้ามไปได้

2. ผลกระทบจากการที่ซีรีส์ยายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

กลุ่มตัวอย่างนักกิจกรรมด้านความเป็นธรรมทางเพศและผู้ชมที่ทำงานภายใต้เครือข่ายภาคประชาสังคมด้านสิทธิความหลากหลายทางเพศที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายมีความเห็นว่าการนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์ยายนั้นส่งผลกระทบต่อผู้ที่ได้รับชมโดยเฉพาะกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ดังนี้

1) ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ

ด้วยความที่ซีรีส์วายมักจะนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพออกมาในลักษณะที่ทำให้ดูดีเกินความจริง หรือนำเสนอจากดั่งกล่าวออกมาในเชิงโรแมนติก ตลกขบขันหรือเป็นเรื่องที่ไม่จริงจัง จนเรียกได้ว่าเป็นการไปลดทอนความรุนแรงลง อาจกลายเป็นการสร้างภาพจำที่ว่าความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้นไม่ใช่เรื่องร้ายแรงอะไร หรือกระทั่งมีความคิดที่ว่าบุคคลเพศหลากหลายนั้นพึงพอใจหรือไม่เดือดร้อนกับการที่จะถูกใช้ความรุนแรงหรือถูกคุกคาม ทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นกับบุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริง สังคมก็อาจจะไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องที่เสียหายหรืออันตรายแต่อย่างใด ปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

ขณะเดียวกันการนำเสนอความรุนแรงดั่งกล่าวออกมาเสมือนว่าเรื่องปกติที่จะเกิดขึ้นได้ (Normalize) หรือเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ก็อาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมเข้าใจว่าสิ่งที่ตัวละครกระทำต่อกันไม่ใช่เรื่องที่ผิดหรือสร้างความเสียหายแต่อย่างใดจนคิดว่าตนมีความชอบธรรมที่จะทำเช่นนั้นกับบุคคลเพศหลากหลายได้

จะสังเกตได้ว่าเวลาที่มีฉากความรุนแรงที่ถูกทำให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติกหรือถูกเรียกว่า เลิฟซีนอย่างเช่นฉากดั่งมาจูบโดยไม่ทันตั้งตัว ฉากการมีเพศสัมพันธ์หรือสัมผัสเนื้อตัวขณะที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีสติกระแสดงอบรับหรือคอมเมนต์จากผู้ชมส่วนมากมักจะเป็นไปในทิศทางที่ดูจะพึงพอใจ รู้สึกชื่นหรือเคลิบเคลิ้มตามนั้นแสดงให้เห็นว่าหลาย ๆ คนมองเพียงว่าฉากเหล่านี้เป็นแค่การแสดงความรักเป็นการกระทำที่ชวนฝันเท่านั้น โดยมองข้ามไปว่ากรกระทำดังกล่าวเป็นความรุนแรงหรือกระทั่งไม่ได้รู้สึกว่าการที่ตัวละครกระทำต่อกันเป็นความรุนแรงแต่อย่างใด ซึ่งส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงถูกลดความสำคัญลง ทำให้กลายเป็นเรื่องที่ไม่ได้มีความร้ายแรง หรือถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่สามารถเกิดขึ้นได้

2) สร้างภาพจำหรือสร้างภาพลักษณ์เหมารวมให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย

การที่ซีรีส์วายผลิตซ้ำสิ่งที่เป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพนั้น นอกจากจะส่งผลต่อสังคมแล้ว ยังส่งผลโดยตรงต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายในเรื่องของการสร้างภาพจำหรือทำให้เกิดภาพลักษณ์เหมารวมต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายอย่างเช่นว่าบุคคลเพศหลากหลายจะต้องมีพฤติกรรมที่ชอบใช้ความรุนแรง ชอบคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศผู้อื่นเสมอจนอาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมเชื่อว่าบุคคลเหล่านี้จะต้องมีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมแบบเดียวกับที่สื่อนำเสนอการผลิตภาพเหล่านี้ซ้ำ ๆ จะยิ่งทำให้ความคิดความเชื่ออันเป็นอคติทางเพศเช่นนี้ฝังรากลึกในสังคมไปเรื่อย ๆ หรือกลายเป็นการตีตราบุคคลเพศหลากหลายที่อาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อคนกลุ่มนี้ กระทั่งเกิดเป็นความรุนแรงอีกทอดหนึ่งในที่สุด

3) สร้างความกดดันแก่บุคคลเพศหลากหลาย

จากการที่ซีรีส์วายมักจะนำเสนอภาพตัวละครที่เป็นบุคคลเพศหลากหลายเป็นภาพเดิม ๆ จนเกิดเป็นภาพจำแบบหนึ่ง โดยในที่นี้แม้จะไม่ใช่ภาพในเชิงลบ แต่ก็อาจส่งผลให้บุคคลเพศหลากหลายในชีวิตจริงหลาย ๆ คน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้มีภาพลักษณ์หรือวิถีชีวิตเช่นเดียวกับที่ซีรีส์ยายนำเสนอนั้นได้รับความกดดันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นจากคนในสังคมหรือคนใกล้ชิด ที่มีการตั้งคำถามถึงความแตกต่างหรือความคาดหวังให้คนเหล่านี้มีภาพลักษณ์เหมือนกับในซีรีส์ โดยเมื่อพบว่าพวกเขาไม่เป็นที่พึงที่คิดก็เกิดผิดหวังหรือไม่ยอมรับตัวตนของพวกเขา หรือกระทั่งตัวบุคคลเพศหลากหลายเองที่ต้องเผชิญกับความรู้สึกแปลกแยก จนอาจนำไปสู่การพยายามเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อจะได้รับการยอมรับจากสังคม ภาพที่ซีรีส์วายมักจะนำเสนอก็จะมีเรื่องการรับเอารบรทัดฐานแบบรักต่างเพศเข้ามาสวมทับตัวละครคู่รักเพศเดียวกัน เป็นการตอกย้ำว่าในคู่ความสัมพันธ์จะต้องมีฝ่ายหนึ่งที่มีความเป็นชาย อีกฝ่ายมีความเป็นหญิงเสมอ ซึ่งแนวคิดนี้ก็ได้อ้างความลำบากใจไม่น้อยให้กับกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย เนื่องจากในโลกความเป็นจริงแล้วในคู่ความสัมพันธ์ สถานะหรือบทบาทของแต่ละฝ่ายไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกออกเป็นเช่นนั้นเสมอไป และถ้าหากว่าบุคคลเพศหลากหลายนั้นมีบทบาทต่างไปจากที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังไว้ ก็อาจจะถูกกีดกันหรือมองว่าเป็นความแปลกแยกในทันที

4) เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลเพศหลากหลายถูกละเลย

ซีรียส์วายมักจะไม่ค่อยมีการกล่าวถึงเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลเพศหลากหลายนักนั่นยิ่งทำให้สังคมหรือแม้แต่คนในชุมชนเพศหลากหลายเอง ไม่ทราบถึงสิทธิที่พวกเขาควรจะได้รับ การเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ก็อาจไม่ได้รับความสนใจหรือปัญหานั้น ๆ ก็อาจไม่ถูกใส่ใจที่จะแก้ไขอย่างจริงจังจนทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการบางอย่างได้ ซึ่งนับว่าเป็นการสนับสนุนให้ความไม่เท่าเทียมนั้นมีอยู่ต่อไป หรืออนุญาตให้ความรุนแรงเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นในสังคมได้อย่างชอบธรรม

อภิปรายผลการศึกษา

1. ความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรียส์วาย

จากการศึกษาถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ปรากฏในซีรียส์วายซึ่งผู้วิจัยพบว่าสามารถจัดหมวดหมู่ความรุนแรงดังกล่าวได้เป็น 5 กลุ่มด้วยกัน โดยที่ลักษณะหรือรูปแบบของความรุนแรงเหล่านั้นถูกจัดอยู่ในแต่ละระดับขั้นของความรุนแรงที่แตกต่างกันไป ตามแนวคิดเรื่องความรุนแรงของ Johan Galtung ที่ได้จำแนกประเภทความรุนแรงออกเป็น 3 ระดับขั้น อันได้แก่ ความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรียส์ยายนำเสนอ โดยหลัก ๆ แล้วจะพบว่าอยู่ในระดับความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมไม่ได้มีการนำเสนอถึงความรุนแรงเชิงโครงสร้างโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อกรณีศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง “ล่า 2017” (วิรัชพร กมลธรรม, 2560) ที่ผลการศึกษาพบว่าความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องดังกล่าวสามารถแบ่งลักษณะความรุนแรงออกเป็นแต่ละระดับได้เพียงแต่ความรุนแรงที่พบนั้นจะเป็นความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ไม่มีการนำเสนอถึงความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามหากทำการสังเกตถึงความรุนแรงที่ถูกนำเสนอออกมาทั้งหมดนี้ แม้ความรุนแรงในบางระดับจะไม่ถูกถ่ายทอดออกมาโดยตรงหรือกล่าวถึงอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรุนแรงหนึ่ง ๆ อย่างสาเหตุของความรุนแรงหรือฐานความคิดที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงนั้น ๆ ก็จะได้พบได้ว่าความรุนแรงแต่ละระดับล้วนแต่มีความเกี่ยวเนื่อง สอดคล้องซึ่งกันและกัน กล่าวคือไม่สามารถแยกหรือตัดขาดออกจากกันได้อย่างอิสระ ในหนึ่งการกระทำ ความรุนแรงอาจมีความรุนแรงในระดับต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าสื่อหนึ่งปราศจากการนำเสนอความรุนแรงในระดับใดระดับหนึ่งได้โดยสิ้นเชิง

นอกจากนี้ยังพบว่าแม้ซีรียส์วายจะได้มีการนำเสนอถึงความรุนแรงบนฐานเพศสภาพแต่ก็มักจะไม่มีการกล่าวถึงผลกระทบหรือความอันตรายร้ายแรงของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับที่งานวิจัยของพรพร อรุณรังสีเวช และคณะ (2018) เรื่อง “ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องสนุก: อิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยก ที่มีผลต่อความสนุกของละครโทรทัศน์” ที่ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับกรณีของข่าวสาร การหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอถึงเรื่องความรุนแรงนั้นอาจทำได้ยาก ต้องอาศัยกลยุทธ์ในการนำเสนอแทน แต่สำหรับกรณีของสื่อบันเทิงอย่างภาพยนตร์หรือละคร ตัวผู้ผลิตสื่อสามารถที่จะกำหนดในส่วนของโครงเรื่องหรือจะเป็นระดับของความรุนแรงได้เอง แต่กลับพบว่าผลงานหลาย ๆ ชิ้นที่ถูกผลิตออกมายังคงมีการนำเสนอถึงความรุนแรงโดยที่ไม่มีการฉายให้เห็นถึงผลร้ายหรือโทษของการใช้ความรุนแรงเลย ซึ่งที่เป็นเช่นนี้ก็อาจมีสาเหตุมาจากความคาดหวังของผู้ผลิตสื่อที่ต้องการจะเรียกความสนใจหรือดึงดูดใจผู้ชม เมื่อสื่อได้มีการเผยแพร่ความรุนแรงในลักษณะเช่นนี้ ก็อาจส่งผลให้สังคมเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปสู่การทำซ้ำและเลียนแบบได้ในที่สุด

2. ผลกระทบจากการที่ซีรียส์ยายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ

จากผลการศึกษาจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างต่างก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าส่งผลกระทบในแง่ที่ว่ากรณีที่ซีรียส์ยายนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวออกมาในเชิงโรแมนติไซส์หรือทำให้ดูเหมือนเรื่องธรรมดา รวมถึงการที่ซีรียส์มักจะไม่กล่าวถึงผลกระทบที่ตามมาจะทำให้ปัญหาความรุนแรงบนฐานเพศสภาพถูกลดความสำคัญ ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมรู้สึกเคยชินกับความรุนแรง จนเกิดการเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้

อันเป็นความเห็นที่มีความสอดคล้องกับเรื่องสื่อและความรุนแรง ที่ว่าความรุนแรงในจอ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับความรุนแรงนอกจอ จากที่ Gerbner and Signorielli (1988 อ้างถึงใน สุพมิตราวรรพศพิษेत्र, 2554) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับผลกระทบจากการที่บุคคลได้รับชมความรุนแรงจากสื่อไว้ว่าการรับชมสื่อที่มีความรุนแรงเป็นเวลานาน อาจก่อให้เกิดความชินชาต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรืออาจลดโอกาสที่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงได้ และยังอาจก่อให้เกิดความรู้สึกว่าพึงพอใจต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นในสื่อหรือชีวิตจริง ซึ่งเป็นผลจากการที่ซีรีส์พยายามนำเสนอความรุนแรงให้ออกมาเป็นเรื่องตลกหรือโรแมนติก และทำให้ดูเป็นเรื่องปกติหรือยอมให้เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับเรื่องปัจจัยที่มีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริงที่สืบเนื่องมาจากการนำเสนอความรุนแรงในสื่อ (Potter, 1997 อ้างถึงใน ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) อย่างปัจจัยเรื่องอารมณ์ขัน (Humor) กล่าวคือ การที่ซีรีส์วายมักจะไม่ได้นำเสนอเกี่ยวกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพให้ออกมาดูเป็นสิ่งที่ร้ายแรง ในทางกลับกัน ความรุนแรงเหล่านั้นถูกถ่ายทอดออกมาให้กลายเป็นเรื่องราวที่ตลก สนุกสนาน หรือโรแมนติกทำให้ผู้ชมตระหนักถึงอันตรายจากความรุนแรงน้อยลง และเสี่ยงต่อการไปใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง ปัจจัยเรื่องผลที่ตามมา (Consequences) การที่ซีรีส์วายมักจะไม่มีกล่าวถึงผลกระทบหรือชี้ให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้หลาย ๆ คนมองข้ามความรุนแรงเหล่านี้ไปหรือไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาแต่อย่างใด เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงนี้ขึ้นในชีวิตจริงผู้คนที่ได้พบเห็นก็อาจจะเพิกเฉยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นหรือไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกกระทำและอาจทำให้สังคมขาดความตระหนักหรือไม่เห็นความสำคัญของประเด็นดังกล่าวจนไม่มีการจัดการหรือแก้ไขอย่างจริงจัง

รวมถึงปัจจัยเรื่องการให้รางวัลและการลงโทษ (Reward and Punishment) อย่างการที่ซีรีส์วายนำเสนอว่าตัวละครที่กระทำความรุนแรงต่ออีกฝ่ายหนึ่ง แต่สุดท้ายกลับได้ครองคู่กัน ได้รับความรักเป็นสิ่งตอบแทนมากกว่านำเสนอว่าตัวละครที่ใช้ความรุนแรงจะต้องถูกลงโทษ ยิ่งเป็นการสร้างความชอบธรรมและส่งเสริมให้เกิดการใช้ความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย” (พรจันทร์ เสียงสอน, 2557) ที่ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุความรุนแรงและความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงในภาพยนตร์ไทย และวิเคราะห์การนำเสนอภาพของผู้หญิงและความรุนแรงที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย ผลการศึกษาพบว่า มีการนำเสนอภาพผู้หญิงและพฤติกรรมความรุนแรงที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยที่ได้ทำการวิเคราะห์ จะเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำความรุนแรงก่อน ฉะนั้นความรุนแรงที่ตัวละครผู้หญิงกระทำจึงถูกนำเสนอให้เห็นเป็นวิธีการหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้ในการยุติความขัดแย้งที่ตัวละครถูกบีบจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งความรุนแรงที่ตัวละครกระทำมีทั้งที่ตั้งใจวางแผนไว้ก่อนและแบบที่ไม่ได้ตั้งใจหรือได้วางแผนเอาไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำความรุนแรงทุกคนจะต้องได้รับบทลงโทษในชีวิตที่หน้าเศร้า ซึ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่า การใช้ความรุนแรงไม่ใช่ทางออกที่ดีในการแก้ไขปัญหาใด ๆ ภาพยนตร์ไทยได้ให้บทเรียนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความตระหนักถึงโทษของการใช้ความรุนแรง เรียกว่าสื่อ นั้นสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในด้านทัศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคมให้เป็นไปในทางที่ดีได้

จะเห็นได้ว่าวิธีการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ นั้นก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะกับประเด็นอ่อนไหว หากผู้ผลิตสื่อเลือกที่จะถ่ายทอดถึงการกระทำที่เป็นความรุนแรงออกมาด้วยการลดทอนความร้ายแรงของการกระทำดังกล่าว โดยวิธีการทำให้กลายเป็นเรื่องโรแมนติก ซวนฝัน น่าขำขัน หรือทำให้การกระทำเหล่านั้นดูเป็นสิ่งที่ปกติธรรมดาที่สามารถยอมรับได้ อันอาจทำให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความเคยชินหรือเห็นว่าการกระทำความรุนแรง ไม่ใช่การถูกลงโทษ แต่กลับเป็นการได้ครองคู่กันอย่างมีความสุข ก็อาจนำไปสู่ความเข้าใจที่ว้าใน ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ก็ยังมีเรื่อง ๆ ตามมา จนหลงลืมที่จะตระหนักถึงความเลวร้ายอื่น ๆ ที่สื่อไม่ได้เผยให้เห็น

ซึ่งการที่ผู้ชมจะเกิดความรู้สึกเคยชินกับความรุนแรงบนฐานเพศสภาพหรือมองว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับได้นั้น อาจส่งผลให้ปัญหาดังกล่าวถูกมองข้ามความพยายามในการแก้ไขหรือป้องกันปัญหานี้ลดลงมีหน้าซ้ำอาจเปิดโอกาสให้มีการกระทำความรุนแรงมากขึ้นซึ่งไม่ใช่เรื่องที่ติดต่อสังคมนัก

อีกทั้งการผลิตซ้ำความรุนแรงบนฐานเพศสภาพของซีรีส์วาย ยังส่งผลกระทบต่อในแง่ของการสร้างภาพจำหรือภาพลักษณ์เหมารวมแก่กลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย จนกลายเป็นความอคติและนำไปสู่การเลือกปฏิบัติหรือเกิดเป็นความรุนแรงบนฐานเพศสภาพอีกทอดหนึ่งในที่สุด อย่างการสร้างตัวละครบุคคลเพศหลากหลายให้เป็นฝ่ายที่ซอบใช้ความรุนแรง หมกมุ่นเรื่องเพศ วัน ๆ จ้องแต่จะฉวนฉวนหรือล่องลະเมิดทางเพศผู้อื่น โดยการผลิตซ้ำภาพเช่นนี้นับเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับวาทกรรมที่ว่า “บุคคลเพศหลากหลายเป็นพวกเซ็กซ์จ๊าด” ซึ่งเป็นวาทกรรมที่ผูกติดกับบุคคลกลุ่มนี้มาอย่างยาวนาน จนทำให้พวกเขาถูกตีตราถูกมองว่าเป็นบุคคลอันตราย ไม่น่าเข้าใกล้ เพราะเป็นคนที่ไม่ให้ออกโอกาสที่จะมีเซ็กซ์อยู่ตลอดเวลาหรือเรียกได้ว่าเป็นผู้ล่องลະเมิด (Sexual Predators) ทั้ง ๆ ที่การมีเซ็กซ์จ๊าดนั้นมิใช่เรื่องที่น่าเสียหายหรือเลวร้ายแต่อย่างใด และไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็มีโอกาสที่จะเป็นผู้ล่องลະเมิดได้ อย่างไรก็ตาม การคุกคามหรือล่องลະเมิดทางเพศนั้นก็ย่อมสมควรจะเกิดขึ้นกับใครทั้งสิ้น ดังที่บทความเรื่อง “10 สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจใหม่ เพื่อลบการตีตราอคติต่อ LGBT+” (กันตพงศ์ เทียวพิมลพร, 2022) ได้กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับมายาคติเก่า ๆ ที่สังคมมีต่อกลุ่มบุคคลเพศหลากหลาย ที่แม้จะผ่านมาหลายปี แต่ปัจจุบันชุดความคิดเหล่านั้นกลับไม่เคยเลือนหายไป ฉะนั้นการที่สื่อผลิตซ้ำภาพบุคคลเพศหลากหลายแบบดังกล่าวย่อมมีโอกาสทำให้หลาย ๆ คนที่ได้รับชมเกิดความเข้าใจไปว่าบุคคลเพศหลากหลายจะต้องมีนิสัยหรือพฤติกรรมเป็นดังเช่นที่สื่อนำเสนอ อันเป็นการตอกย้ำความคิดที่เป็นอคติต่อบุคคลกลุ่มนี้ให้ยังคงมีอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ พวกเขาก็ยังถูกเหยียดหยามหรือกีดกันเช่นเดิม

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ของผู้ที่ได้รับชมเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพที่ซีรีส์ยายนำเสนอย่อมมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติและการเปิดรับ และถึงแม้ว่าสื่ออย่างซีรีส์ยายนั้นไม่ได้มีเป้าหมายที่จะให้ผู้ชมลอกเลียนแบบหรือกระทำความรุนแรงตามฉากต่าง ๆ ก็ตาม แต่กลับไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่า การนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วายอาจเป็นการไปสร้างแรงจูงใจทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่การกระทำบางอย่าง เพื่อให้บรรลุความต้องการ หรือทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วม รู้สึกหวาดกลัว ตื่นเต้นไปพร้อม ๆ กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในซีรีส์ (ภาณิชา พิมพ์ทองงาม, 2560) จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ซีรีส์ยายนำเสนอความรุนแรงบนฐานเพศสภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอออกมาในเชิงโรแมนติเซชัน รวมทั้งการไม่นำเสนอไปถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดจากความรุนแรงนั้น ย่อมส่งผลในเชิงลบทั้งกับบุคคลเพศหลากหลายเองผู้ที่ได้รับชมรวมถึงในระดับสังคมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ผลิตซีรีส์วายควรจะทบทวนในส่วนของผลงานและการทำงานของตนว่าจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร ให้สื่อเหล่านั้นไม่สร้างความเสียหายหรือกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลเพศหลากหลาย ไม่ส่งต่อความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศหรือสร้างอคติทางเพศแก่ผู้ที่ได้รับชมและสังคม หรือควรที่จะสร้างสรรค์เนื้อหาอย่างไรจึงจะสามารถให้ความสนุกสนานควบคู่ไปกับสาระความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางเพศและความรุนแรงบนฐานเพศสภาพแก่สังคม
2. เนื่องจากว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงเรื่องความรุนแรงบนฐานเพศสภาพในซีรีส์วาย หากจะมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ เช่น บรรทัดฐานรักต่างเพศ ระบบชั่วคราวข้าม ปีตาภิปไตย การต่อสู้กับระบบต่าง ๆ ที่กดทับความหลากหลายทางเพศ ก็อาจจะทำให้เห็นว่าซีรีส์ยายนั้นสร้างคุณค่าหรือผลิตซ้ำตอกย้ำบรรทัดฐานหรือค่านิยมอย่างไร

บรรณานุกรม

- กฤตพล สุธีภัทรกุล. (2563). *การประกอบสร้างตัวละครชายรักชายในซีรีส์วาย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].
- กันตพงศ์ เชี่ยวพิมลพร. (2022). *10 สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจใหม่เพื่อลดการตีตราอคติต่อ lgbt+*.
<https://spectrumth.com/2022/04/05/10-สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจ/>
- คงเดช ปัญญาเพิ่ม. (2019). *เกี่ยวกับการช่วงชิงพื้นที่ทางสังคมในสถานที่ทำงาน*. [http://multied.sri.cmu.
ac.th/เกี่ยวกับการช่วงชิงพื้นที่-2/](http://multied.sri.cmu.ac.th/เกี่ยวกับการช่วงชิงพื้นที่-2/)
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2019). *ทนรับ แต่ไม่ยอมรับ รายงานผลสำรวจเรื่องการเลือกปฏิบัติและ
ทัศนคติทางสังคมต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย*. [https://www.undp.org/Public
ications/tolerance-not-inclusion](https://www.undp.org/Publications/tolerance-not-inclusion)
- จเร สิงห์โกวิท. (2013). *สื่อดีตรา : การผลิตซ้ำมายาคติเกย์ในสังคมไทย*. *วารสารนิดาภาษาและการสื่อสาร*,
18(20): 64-76.
- ชุนธิกา เปิดโลกนิมิต. (2563). *การสร้างตัวตนในพื้นที่สาธารณะของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ*. *วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(2): 200-212.
- ณัฐริดา แขวงสวัสดิ์. (2560). *การวิเคราะห์เนื้อหาด้านเพศ การใช้ภาษา ความรุนแรง ภาพตัวแทน และการ
เปิดรับ และทัศนคติที่มีต่อการถ่ายทอดสดบนเฟซบุ๊ก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์].
- ทักษญา หมอกบัว. (2563). *พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความชื่นชอบซีรีส์วายเรื่องเพราะเรากู้กัน ของ
เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ].
- นรินทร์ นำเจริญ. (2550). *การวิเคราะห์เนื้อหาที่เสริมสร้างสันติภาพในสื่อมวลชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการ
นำเสนอข่าวชาวเขา ในหนังสือพิมพ์รายวัน จังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารการสื่อสารมวลชน*, 1(1): 54-76.
- นุชณาภรณ์ สมญาติ. (2561). *ซีรีส์วาย (Y): ลักษณะเฉพาะและการนำเสนอความรักของชายรักชาย*. การ
นำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2564). *ดึงเอกชนปั้นคอนเทนต์รับตลาด Lgbt*. [https://www.prachachat.net/
economy/news-698774](https://www.prachachat.net/economy/news-698774)
- พรจันทร์ เสียงสอน. (2557). *การนำเสนอผู้หญิงและความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหา
บัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].
- พราร อรุณรังสีเวช และคณะ. (2018). *ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องสนุก: อิทธิพลของความรุนแรงและความแปลก
แยก ที่มีผลต่อความสนุกของละครโทรทัศน์*. *Research and Development Journal Sun
Sunandha Rajabhat University*, 10(1): 1-11.
- ภัทรวดี แก้วเทศ. (2558). *ความคิดเห็นต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา เนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- ภาณิชา พิมพ์ทองงาม. (2560). *ความรุนแรงที่ปรากฏในละครชุด Club friday the series 9*. [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ].

- รุ่งโรจน์ เรืองรอง. (2563). *ยังโตต่อ-รวันดับ? ซีรีส์วาย ดังแรงทะลุต่างประเทศ โภยเงินทะลุพันล้าน*. <https://www.thairath.co.th/entertain/news/1964554>
- วรยุทธ มูลเสวีรัฐ. (2559). *Critical essay ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม*. https://www.academia.edu/36800254/Critical_Essay_ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม
- วิรยาพร กมลธรรม. (2560). *ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อ กรณีศึกษา ละครโทรทัศน์เรื่อง ล่า 2017*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ].
- สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ. (2554). *การสร้างสุนทรียภาพแห่งความรุนแรงในภาพยนตร์ของ มิชาเอล ฮาเนเคอ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- อักษรภาค พิณง. (2563). การศึกษาองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสมในละครซีรีส์ไลน์ทีวี. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1): 1-27.
- เอกชัย สุทธิยั่งยืน. (2563). *เรียนรู้ รับฟัง ความหลากหลายทางเพศ Lgbtq+ ผ่านสื่อบันเทิง*. <https://www.gqthailand.com/gq-hype/article/gq-hype-vol-26>
- Anitime. (2017). *Yaoi101 บุคคลพื้นฐาน สำหรับการเป็นหนุ่ม/สาววาย (มือใหม่)*. <https://anitime.asia/news/introduction-to-yaoi/>
- Health Policy Project, Asia Pacific Transgender Network & United Nations Development Programme. (2015). *แนวทางต้นแบบการให้บริการสุขภาพที่ครอบคลุมแก่บุคคลข้ามเพศ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก*. Futures group, health policy project. <https://weareaptn.org/wp-content/uploads/2018/11/rbap-hhd-2018-trans-health-blueprint-thai.pdf>
- Rocket Media Lab. (2021). *สำรวจจักรวาลซีรีส์วายไทย ปี 2020 – ต้นปี 2021 : โลกของชายแท้รักกันยังเหมือนเดิมอยู่ไหม*. <https://rocketmedialab.co/yseries/>
- UNESCO. (2016). *คู่มือจัดทำหลักสูตร เพื่อป้องกันความรุนแรงบนฐานเพศภาวะ*. UNESCO Bangkok Office. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000243252_tha